

СТАНОВИЩЕ

от доц. д.н. Вяра Ангелова, Катедра „Радио и телевизия“ към Факултета по журналистика и масова комуникация на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. Обществени комуникации и информационни науки (Медии и комуникации - Радио и телевизия) с дисертационен труд на тема: **„Експертното говорене по време на кризи и критичната функция на журналистиката“**, представен от **Елена Георгиева Фучеджиева**, редовна докторантка в катедра „Радио и телевизия“ на Факултета по журналистика и масова комуникация с научен ръководител: **доц. д-р Жана Попова**

Представената дисертация е структурирана в Четири глави, Увод, Заключение и Библиография с общ обем 163 страници. Към тях се добавят и приложенията с резултатите от авторското проучване. Дисертационният труд е написан увлекателно и е издържан в езиков и стилев план.

Авторфератът коректно отразява духа и заключенията на дисертацията.

Изключително важна, актуална и навременна е темата на дисертационния труд – присъствието *в* и употребата *от* медиите на експерти и тяхното експертно знание. В информационния океан все повече се заличават основополагащи разлики между професионално и любителско, между специалиста и профана, между просветения и неграмотния. В този бластен свят е важно да има острови на сигурност, каквито би следвало да бъдат тези, обитавани от експертите. Изследването на Фучеджиева показва невъзможността това да се състои убедително – както заради медийното центрофугиране на експертността, така и заради процеси на делегитимация в самите експертни кръгове.

Докторантката е съумяла да изгради плътни теоретични корпуси за изясняването на основните понятия – експерт/интелектуалец/учен/информиран гражданин. Направен е коректен преглед на предходни проучвания по отношение на знанието и информацията, както и на журналистическите функции и дейност. Отделни теоретични части се оформят около дефинирането на кризите и критическата функция на журналистиката. Фучеджиева е демонстрирала компетентност в работата с научните източници. Авторката е проявила коректност в цитирането и съвестност в представянето на теориите.

Докторантката е направила триделно емпирично проучване, което включва: наблюдение на медийно съдържание на три телевизии в рамките на 24 часа от възникването на криза (Ковид 19 в България – 8.03.2020 г. и началото на войната в Украйна – 24.02.2022 г.); анализ на интервюта с журналисти; анализ на интервюта с експерти. Избраният многовекторен метод на изследване ми се струва уместен, за да се осветли темата възможно най-добре. Времевата рамка – 24 часа от началото на кризата – се оказва продуктивна по отношение на резултатите. Фучеджиева показва, че реакциите и съответно медийното експертно присъствие зависят както от спецификата на конкретната криза, така и от държавната ангажираност, която влияе върху журналистическите решения и действия. При „разпъване“ на кризата във времето започват да влияят и други фактори, които докторантката би могла да коментира в следващи свои научни занимания.

Фучеджиева изследва важен проблем на журналистиката и публичността – превръщането на обикновени хора в някакъв вид експерти („добре информирани граждани“, които може да не са нито добре информирани, нито граждани) и в същото време затваряне на медиите в кръг от специалисти, които започват да губят експертната си власт заради преекспонирането им. Добре е аргументиран изводът за институционалното ослабяване на журналистите при избора на подходящ събеседник-

експерт. От друга страна докторантката е открила детайл, който заслужава внимание – защо политически лица, заемали високи институционални постове, след време се приемат за експерти. Бившата институционална принадлежност се приема от медиите сякаш за бързвъпросна гаранция за компетентност и пропуск за публичността. В същото време дълбоки експерти остават „невидими“, отхвърлени поради субективни журналистически причини (нетелегеничност, недостатъчна атрактивност за публиката, несподеляне на демократични ценности и пр.). Авторката уместно е открила смесването на политическите послания и експертното знание, на политическата и експертната роля като проблем, който е едновременно *причинен* от медиите, но и проблем, от който *страдат* медиите.

Като приноси намирам проучванията на Фучеджиева за взаимните очаквания и реализации на отношенията експерти-журналисти по време на криза. Именно кризата е обединяващият фактор на двете групи, чието призвание е да бъдат от полза за обществото. Ето защо качеството и разбираемостта на експертното знание следва да се разбират като общ интерес за триадата журналисти-експерти-общество.

Докторантката Фучеджиева е представила три научни публикации по темата на дисертационния труд, участвала е в научни конференции, проекти и прояви, с което смятам, че **напълно отговаря на изискванията на Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“** за апробиране и оповестяване на резултатите от изследването според чл. 5, т. 5 и покрива минималните национални изисквания по чл. 63, ал. 1, т. 4 и чл. 69, ал. 3.

Въз основа на изложените от мен по-горе впечатления и заключения, намирам, че представеният дисертационен труд с тема „Експертното говорене по време на кризи и критичната функция на журналистиката“ на Елена Фучеджиева представлява самостоятелна и приносна научна разработка и ще гласувам убедено на докторантката да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“.

Дата:

Рецензент: